

Pomiędzy wzrostem a katastrofą

Operacjonalizacje i projektowanie rozwiązań

9-11 czerwca 2021 <https://postwzrost.pl/konferencja-21/>

* Wspólnoty i sojusze

Magdalena Popławska - Kryzysowa codzienność. Historie kobiet

Analiza skoncentrowana będzie wokół doświadczeń kobiet związanych z produkcją, dystrybucją i konsumpcją żywności, osadzonych w powojennej historii Polski. Odnosić się będą również do współczesnych „sztuk działania” (2008) i praktyk kooperacji. Jak zauważa Katarzyna Stańczak-Waślicz (2014), genderowy wymiar „kryzysowych praktyk konsumpcyjnych” jest bardzo wyraźny we wspomnieniach i w medialnych obrazach powojennej codzienności, natomiast nie był dostatecznie uwidaczniany w opracowaniach naukowych. „Kobieca” sfera życia, związana z prowadzeniem gospodarstwa domowego, tak w przeszłości, jak i współcześnie, jest silnie obecna w podziale pracy w rodzinie, która z kolei stała się kluczową formą strukturyzującą codzienność w PRL-u (Mazurek 2012). Będę podążać za tą sferą, odnosząc się przy tym w szczególności do literatury (publikacji naukowych, publicystyki), która obejmuje narracje biograficzne, historie mówione oraz wnioski z badań o charakterze antropologicznym. Moim założeniem jest ukazywanie różnorodności indywidualnych perspektyw. Odnosić się będą również do teorii krytycznych związanych z transformatywnym uczeniem się – zwracając uwagę na aktualne praktyki odzyskiwania i współwytwarzania dóbr wspólnych. Podejście to obejmuje nie tylko strategie radzenia sobie z trudami codzienności, ale także wizje i postulaty zmian społecznych.

Dobrosława Wiktor-Mach – Ruch społeczny na rzecz sprawiedliwości środowiskowej a dewzrost: bariery i możliwości współpracy

Dynamicznie rozwijający się ruch na rzecz sprawiedliwości środowiskowej często włącza wątki i postulaty dewzrostu do debat wokół pojęcia rozwoju i szukania alternatyw dla dominujących modeli ekonomicznych. Ruch, który narodził się lokalnie w Stanach Zjednoczonych na fali sprzeciwu wobec „rasizmu środowiskowego” i nieproporcjonalnego obciążenia mniejszości etnicznych i biednych społeczności skutkami degradacji środowiska, koncentruje się obecnie nie tylko na protestach przeciwko nowym mega-projektom, kopalniom, odwiertom, ale szuka też konstruktywnych pomysłów na zmianę łączącą wrażliwość społeczną i ekologiczną. Jedną z kluczowych strategii tego ruchu społecznego jest tworzenie związków między różnymi środowiskami społecznymi, którym również zależy na stworzeniu alternatyw wobec dominujących modeli gospodarczych i politycznych. Znaczące organizacje ekologiczne włączają idee dewzrostu do swoich działań. W wielu krajach budowana jest współpraca z ludami rdzennymi, mniejszościami, ruchami kobiecymi czy robotniczymi, co skłoniło niektórych badaczy do wysunięcia tezy o istnieniu szerokiego, globalnego ruchu na rzecz sprawiedliwości środowiskowej będącego naturalnym sprzymierzeńcem dewzrostu (cf. Martinez-Alier 2012; Akbulut et al. 2019; Velicu 2019). Z drugiej strony przybywa badań, które wskazują na napięcia i dylematy współpracy między tymi ruchami zwłaszcza poza kręgiem rozwiniętych państw Zachodu (np. Rodriguez-Labajos et al. 2019). W prezentacji przedstawiona zostanie dyskusja na temat barier i możliwości włączania koncepcji dewzrostu do dys-

kursu i praktyk aktywistów, dla których sprawiedliwość środowiskowa jest głównym punktem odniesienia.

Karolina Cynk – Znaczenie systemu gospodarczego w założeniach wybranych ruchów ekologicznych

Celem prezentacji jest przedstawienie wybranych ruchów społecznych działających na rzecz środowiska ze szczególnym uwzględnieniem ich stosunku do systemu i wzrostu gospodarczego istniejącego w nowoczesnych społeczeństwach. Environmentalizm jest ruchem stanowiącym wyraz krytyki wobec autodestrukcyjnego procesu modernizacji społeczeństw. Oparty jest on na swego rodzaju konsumeryzmie. Dąży on do rozbudzenia świadomości praw obywatela jako konsumenta zasobów naturalnych; wskazuje, że ludzie mają prawo do korzystania z czystego środowiska (Macnaghten, Urry 2005: 35-44). Postwzrost (degrowth) bardziej niż environmentalizm krytykuje tradycyjny wzrost gospodarczy. Członkowie ruchu uważają, że możliwy jest dobrobyt niezwiązany ze wzrostem wyrażanym we wskaźniku PKB. Postwzrost dąży do zmniejszenia skali produkcji przy jednoczesnym wzroście dobrobytu dokonującego się poprzez poprawę stanu środowiska (The European Venue for Green Ideas). Z kolei ruchem na rzecz klimatu jest inicjatywa Fridays for Future zapoczątkowana przez Gretę Thunberg. W Polsce ruch ten występuje pod nazwą Młodzieżowy Strajk Klimatyczny. Celem MSK jest wprowadzenie zmian systemowych w polskiej i unijnej gospodarce, prowadzących do neutralności klimatycznej i zahamowania wzrostu temperatury na świecie (Schneider, Kallis, Martinez-Alier 2010: 512). W prezentacji podjęta została próba odpowiedzi na następujące problemy badawcze: Czy dobrobyt i system gospodarczy nowoczesnych społeczeństw sprzyja rozwojowi ruchów środowiskowych? Czy według ruchów ekologicznych poprawa stanu środowiska jest możliwa w ramach dotychczasowego modelu rozwoju gospodarczego? Czy poza krytyką procesu modernizacji społeczeństw, ruchy proponują alternatywną wizję rozwoju społecznego?

[Udział w konferencji](#)

[Powrót na stronę konferencji](#)